



Belysningsskolen

2013

Stemningsfull belysning bidrar til at vi kan fortsette å kose oss i hagen.

PLANTAGEN®

Se på hagen som et ekstra rom i huset – også i årets mørkeste måneder!

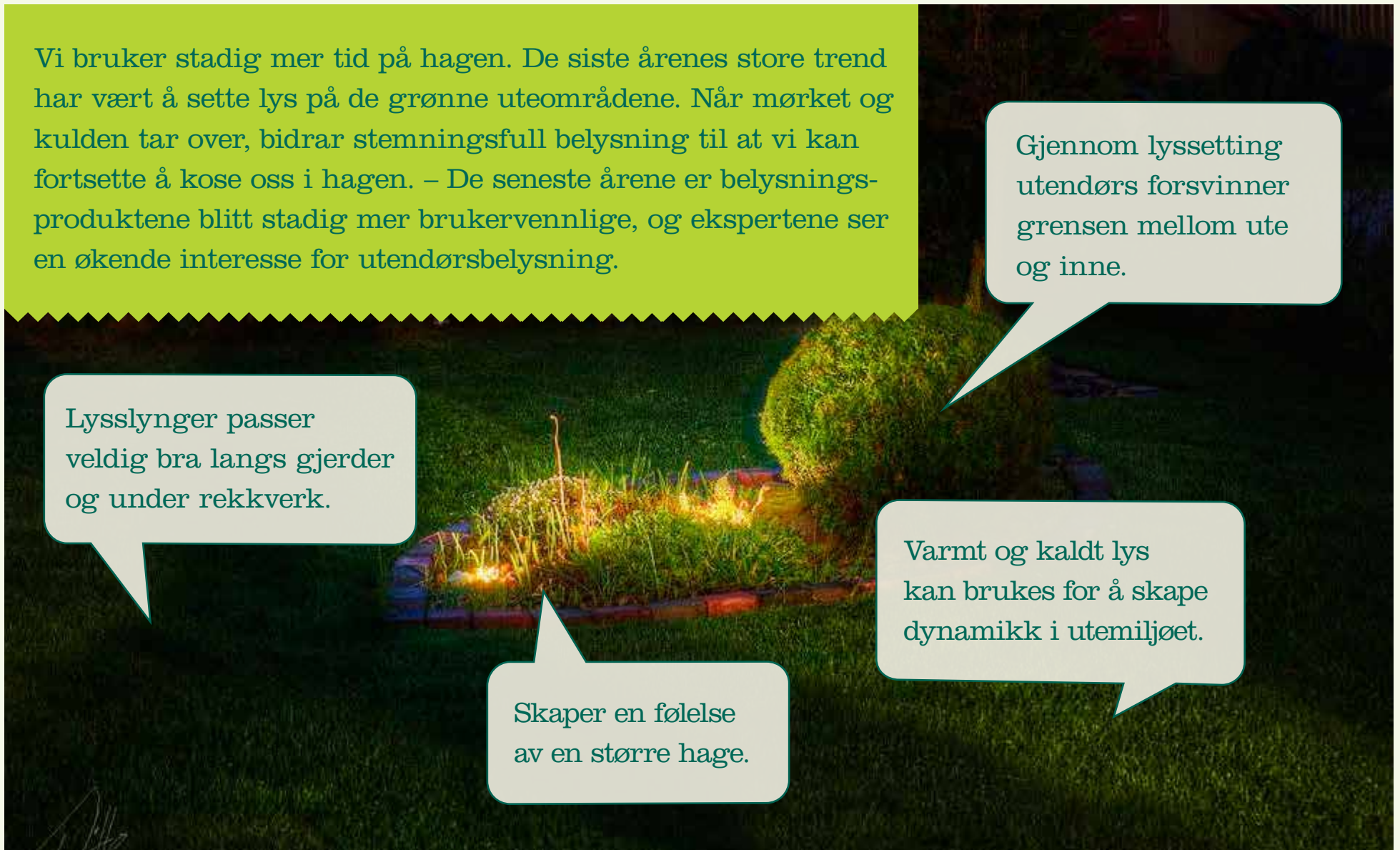
Vi bruker stadig mer tid på hagen. De siste årenes store trend har vært å sette lys på de grønne uteområdene. Når mørket og kulden tar over, bidrar stemningsfull belysning til at vi kan fortsette å kose oss i hagen. – De seneste årene er belysningsproduktene blitt stadig mer brukervennlige, og ekspertene ser en økende interesse for utendørsbelysning.

Lysslynger passer veldig bra langs gjerder og under rekkverk.

Skaper en følelse av en større hage.

Gjennom lyssetting utendørs forsvinner grensen mellom ute og inne.

Varmt og kaldt lys kan brukes for å skape dynamikk i utemiljøet.



1.

DET ENKLE FØRSTE STEGET

De fleste som tilbringer tid i hagen, jobber i den. Man klipper gresset, planter vekster og luker vekk ugress. Men selv om hagen fremdeles er fin om høsten og vinteren, er det få som benytter seg av den når høstløvet er raket sammen. Belysning forlenger sesongen og bidrar til at man kan kose seg i hagen lenger.

Start gjerne med å se på hagen eller uteplassen når du befinner seg innendørs. Man ser ofte belysningen innenfra, og derfor er det viktig å belyse gjenstander som synes fra de rommene der man oppholder seg. Se ut i hagen, og sett lys på det som synes fra vinduet. Bruk belysning først og fremst for din egen del.

Gjennom lyssetting utendørs forsvinner grensen mellom ute og inne. – Perspektivet på utemiljøet gjør at også innemiljøet oppleves som større. Tenk på lys og mørke som to farger du maler med, og som finnes i flere nyanser. Avhengig av hva du velger kan du skape helt forskjellige stemninger.

La belysningen bli et lite innredningsprosjekt. Test ut forskjellige typer, og ikke la deg stresse. Da kan du glede seg over uteområdet gjennom hele sesongen. Prøv den planlagte belysningen på ulike steder i hagen. Gå gjerne rundt med en lommelykt i mørket og test ut forskjellige løsninger og ideer. Start helst tidlig på høsten før det blir kaldt.



2.

SKAP PERSPEKTIV

Utebelysningen kan deles opp i to ulike typer: funksjonslys og stemningslys. Disse to samspiller med hverandre. Funksjonslys brukes til å lyse opp gangveier og inngangspartier. Stemningslys brukes nettopp til å skape stemning, og innebærer at det settes lys på for eksempel trær, steiner og busker.

Det er vakkert og skaper et spennende inntrykk når man belyser trær og busker fra undersiden eller henger opp lange lysslynger i trær som viser hele silhuetten. I dag fås det lysslynger av høy kvalitet som tåler å henge ute hele året.

Belysning handler også om å skape kontraster. Sett lys på enkeltstående gjenstander eller på bakgrunnen. Det skaper helt forskjellige effekter. Belyser du en vegg, bør du samtidig skape referanser ved for eksempel å sette lys på en krukke i forgrunnen. Man kan også gjøre det motsatte. Legg en lysslynge mellom veggen og noen krukker. Lyset vises innimellom og skaper kontraster, og det som står foran veggen blir helt mørkt.

Det viktigste er at lysslynger og lysslanger ikke synes. Ser man lysslangen, føles det som jul. Ser man ikke lysslangen, er det en belysning som skaper rom og stemning.

Valg av lys handler om hvordan man vil beskrive hagen sin. Det fungerer fint å belyse busker og trær. Men man bør tenke gjennom hva man

vil belyse, om det er løvverket eller greinene. På sommeren kan det være pent med alt det grønne bladverket, mens greinene er mer i fokus om vinteren. Fokuset skifter etter sesongen. Og hagen virker større hvis du velger belysningspunkter som ligger litt unna boligen. Med flere belysningspunkter kan du også ramme inn det som tilhører dere.

Et belysningsnett over en busk ser fint ut. Nettet følger buskens form og beskriver buskens størrelse. Legger man i stedet en lysslynge inni busken, ser man ulike lyspunkter og opplever hvordan greinene markeres. Dekorér hagen med vintergrønne stauder eller stauder som er vakre selv om vinteren når de er visnet. Klematis og ulike typer gress fungerer bra.

Belys gjerne små bygninger i hagen: En lysslange inne i lekestua lyser opp veldig fint. En lysslange i drivhuset belyser visnede vekster.

Mange vil gjerne skape et innbydende inngangsparti, og da er belysningen viktig. Belysningen har to oppgaver som utfyller hverandre. Lyset har en retningsgivende oppgave. Det er viktig med nok lys for å kunne åpne døren uten problemer. Lyset har også en stemningsskapende funksjon. Ved inngangspartiet kan man gjerne bruke fasaden som et element man belyser. Det er ofte effektivt å belyse et tre eller en vegg i nærheten i stedet for å henge opp lamper ved utgangsdøren. Har du mur, busker eller hekk eller har du for eksempel plantet vintergrønne busker ved inngangspartiet, kan du enkelt bruke lysslynger til å skape et vakkert og stemningsfullt inngangsparti.

Man kan også feste lysnett i taket for å skape litt stemning. Fest nettet i taket over inngangspartiet, eller kanskje på innsiden av en parasoll? Husk bare å feste det slik at du får slått sammen parasollen.

”

Det er vakkert og skaper et spennende inntrykk når man belyser trær og busker fra undersiden eller henger opp lange lysslynger i trær som viser hele silhuetten. I dag fås det lysslynger av høy kvalitet som tåler å henge ute hele året.



3.

TRENDER INNEN UTEBELYSNING AKKURAT NÅ

En trend som kommer for fullt nå, er interessen for å bruke varmt og kaldt lys til å skape en dynamikk i utemiljøet. Vi i Norden har ofte en forkjærlighet for det varme lyset. I resten av Europa bruker de ofte et mye kaldere lys. Vår geografiske situasjon gjør at vi gjerne vil ha et varmt lys som minner om lange solnedganger. Slik er det ikke ved Middelhavet. Der prøver de å oppnå et lys som føles svalende, og som ofte blir et kaldere lys.

Vil man ha en stemningsfull belysning, velger man varmt lys. Kaldt og varmt lys blir en fin kontrast til hverandre. I lysthus kan man velge et varmt lys inne, og et kaldere og bredere lys ute. Bland varmt og kaldt lys ut fra hva som skal belyses. Til en rød mursteinsvegg fungerer det fint å bruke varmt lys som forsterker. Tujaens vintergrønne fargetoner forsterkes av kaldt lys.

De siste årene er det dessuten kommet en rekke nye, enkle og energibesparende belysningsløsninger på markedet som bidrar til at flere blir interessert og ser at de kan klare dette selv. En sterk trend er også at det kommer utendørsprodukter som likner på innelamper. Dette er et synlig bevis på vårt ønske om å innrede utendørs.



4.

NÅR MAN HAR BESTEMT SEG FOR HVA MAN VIL BELYSE

Lysslynger fås i mange ulike lengder og typer design, og kan være utstyrt med alt fra store til små lamper. De har en rekke ulike bruksområder, og kan dekorere balkongen, inngangspartiet og juletreet, samt belyse trær eller plasseres i store krukker med ulike typer planter. Mange lysslynger kan kobles sammen og bli ekstra lange, enkelte helt opp til 200 meter, hvis man ønsker å lyse opp hver eneste gren på et stort tre. Og her finnes det forskjellige løsninger som bruker enten strøm eller som drives med batteri eller solcellelamper.

Lysslynger passer veldig bra langs gjerder og under rekkverk. De fungerer også fint hvis man vil ramme inn en uteplass eller terrasse. Plasserer man en lysslynge under et rekkverk, får man et fint nedadrettet lys som er indirekte og som skaper stemning samtidig som det leder blikket. Når man arbeider med belysning, er det alltid fint å integrere belysningen i konstruksjoner der dette lar seg gjøre.

LED-lamper fungerer bra når man vil fremheve fargene på planter i hagen. LED-lamper fås i mange forskjellige fargetemperaturer. Lysere vekster som bjørk, hvite roser osv. kommer best frem i et kaldere lys,

mens planter med varme farger som røde roser, villvin osv. fremheves bedre med et varmt lys. Produkter fra serien Ola, med tynne ledninger og små lyspunkter, passer spesielt bra her, og disse fungerer også fint som julebelysning. Serien Cherry er også stemningsfull på balkonger og i større krukker. Her er det bare fantasien som setter grenser. Et ekstra pluss med disse produktene er at de har lang levetid og bruker lite strøm.

Planlegg hvor du skal legge ledningene. Ved å plassere ut belysningen allerede på høsten forlenger du ikke bare utendørssesongen, men det er også enklere å legge ut ledningene slik at de ikke ligger i veien. Ledninger som legges rett på snøen, blir lett dratt med under snømåkingen.

Tenk også på hvordan du vil at belysningen skal fungere, altså hvordan den skal tennes og slukkes. Manuelt, med tidsbryter, automatisk eller kanskje med skumringsrelé. Her finnes det mange løsninger. Velg den du tror vil passe best for deg.

5.

GLEM IKKE SIKKERHETEN

Tre enkle tips for å føle seg trygg handler om å lede vannet vekk fra strømmen:

1. Heng opp skjøtebokser. Ikke la dem ligge i det våte gresset.
2. Når du skjøter to ledninger, skal du henge dem opp med hunnen øverst og hannen underst. Da renner ikke regnvannet inn i koppen.
3. Hvis skjøteboksen må ligge på bakken, kan du legge den i en liten plastpose.

Kontroller også om det finnes en jordfeilbryter. Hvis ikke, kan den kjøpes separat – det gir ekstra trygghet.

Sju punkter som hjelper deg med å planlegge lyset i hagen:

1. Start med å belyse hagen – mens du står inne. Se ut i hagen, og sett lys på det som synes fra vinduet.
2. Skap kontraster i hagen. Sett lys på enkeltstående gjenstander eller belys bakgrunnen.
3. Skjul lysslynger og annen belysning. Det er hagen som skal synes – ikke lampene.
4. Synlige lysslynger kan brukes til å skape en ramme og gjøre inngangen mer innbydende.
5. Velg varmt lys for å skape stemning, og bruk kaldt lys som kontrast for å fremheve vintergrønne planter.
6. Vær forsiktig med farget belysning – med mindre det er jul eller en annen høytid.
7. Planlegg hvor du skal legge ut ledningene. Ledninger som legges rett på snøen, blir lett dratt med under snømåkingen.

6.

SE PÅ HAGEN SOM ET EKSTRA ROM I HUSET – OGSÅ I ÅRETS MØRKESTE MÅNEDER!

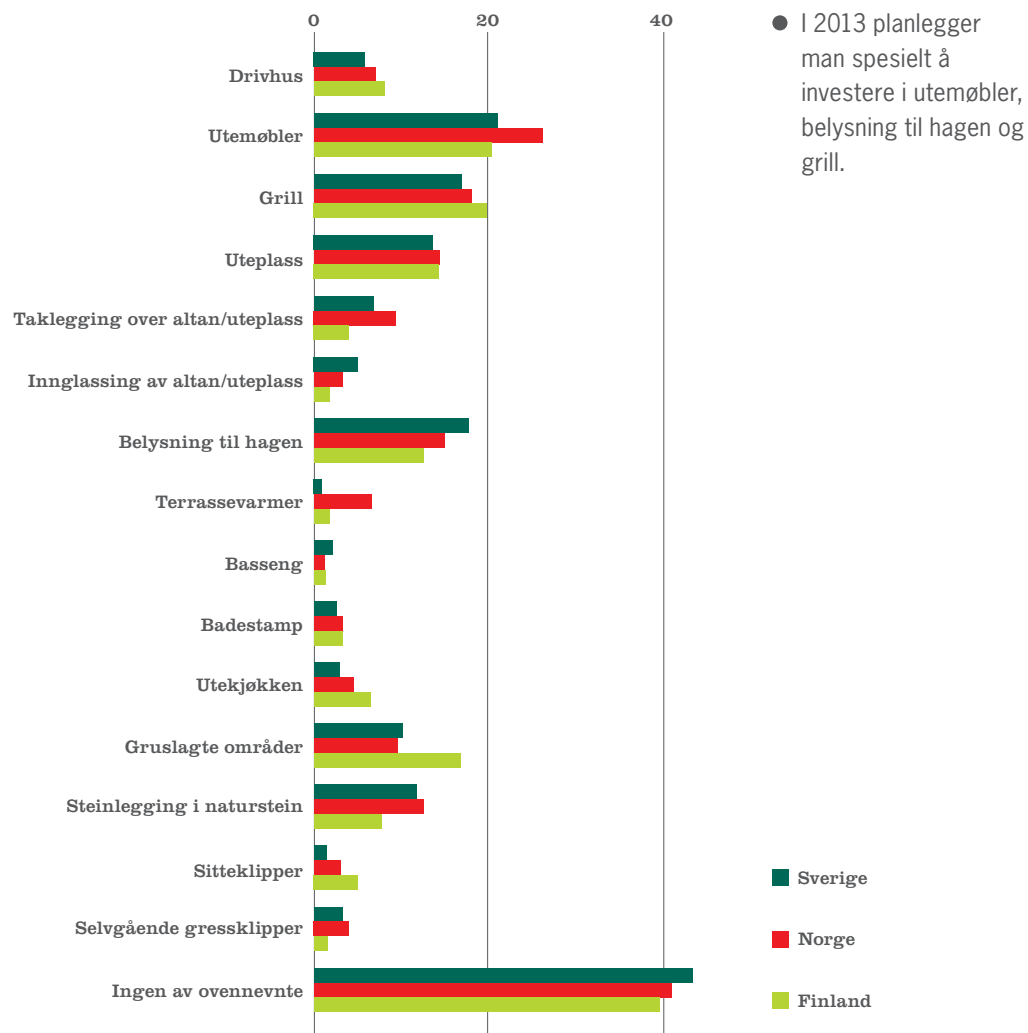
Det trenger ikke være så vanskelig å belyse hagen: Gå til innkjøp av noen lysslanger og lysslynger, og prøv deg frem. La fantasien og kunnskapen utvikles side om side. Det handler ikke om store utgifter.

” Belysningen forlenger sesongen og bidrar til at man kan kose seg i hagen lenger.



I år vil vi ha møbler og belysning

HVA AV FØLGENDE VIL DU INVESTERE I FOR 2013?



Spørsmålet ble kun stilt til de som svarte at de hadde tilgang til hage.

FAKTA OM BELYSNINGSSKOLEN

Teksten bygger på intervjuer med Eli Tveter Berven som er lyseksperter på Plantasjen, og Torbjörn Eliasson som er lysdesigner på arkitektbyrået White og involvert i Lights in Alingsås.

Torbjörn Eliasson har jobbet med belysning i 25 år, og gav tidligere i høst ut Belysningsboken. Boken tar utgangspunkt i alle de spørsmålene han har besvart fra folk på seminarer og kurs i løpet av de siste ti årene.



